

VÄRLDS HORISONT.



SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 4 2013

*Han blev Årets
FN-vän 2013*

SIDAN 16

UPPDRAG: FRED!

FN:s fredsbevarande styrkor

**Avgörande
roll för FN
i Liberia**

SIDAN 8



Foto: Caritas Oxfod

Tyfonen Haiyan lämnade massiv förstörelse efter sig, bl a i staden Tacloban på ön Leyte.

FN-APPELL FÖR FILIPPINERNA

FN utfärdade den 12 november en appell för nödhjälp till Filippinerna på 301 miljoner dollar. Tyfonen Haiyan som drabbade landet fyra dagar tidigare berör över 11 miljoner människor. Övriga uppgifter om omfattningen av katastrofen var vid denna tidnings pressläggning osäkra. Samtidigt arbetade humanitära aktörer dygnet runt för att leverera livsnödvändig hjälp såsom mat, rent vatten och mediciner.

”Vatten- och energiförsörjning har slagits ut. En stor del av livsmedelsgrenen och andra tillgångar har förstörts. Många hälsoinrättningar fungerar inte och sjuk-

vårdsprodukterna håller redan på att ta slut,” enligt FN:s kontor för samordning av humanitära insatser (OCHA).

Enligt FN:s meteorologiska organisation (WMO) är Haiyan årets hittills starkaste tropiska storm och en av de värsta genom tiderna. FN uppskattar att den begärda summan kommer att täcka insatserna för en inledande period av sex månader.

SÄKERHETSRADET BEGÄR FÖRSTÄRKNING I SOMALIA

FN:s säkerhetsråd har antagit en resolution där man begär att Afrikanska Unionen (AU) tillfälligt ska förstärka sin mission i Somalia (AMISOM) med över 4 000 personer. Bakgrunden är det växande hotet från terrorgruppen Al-Shabaab. Samtidigt beslutade rådet att utöka det logistikstöd som AMISOM får av FN.

Rådet uttryckte även stöd för FN:s generalsekreterare Ban Ki-moons linje att förhållandena i landet ännu inte lämpar sig för en fredsbevarande operation från FN. Den stödmission som FN inrättade i juni (*UN Assistance Mission in Somalia, UNSOM*) kommer att förstärkas med en särskild vaktstyrka.

NY FN-RAPPORT OM KVINNOR OCH FREDSBYGGANDE

Att ge kvinnor ökat inflytande över naturresurser är viktigt för att krigsdrabbade länder ska kunna bygga en hållbar fred, enligt en ny FN-rapport. ”Vår undersökning visar att när kvinnor får plats vid bordet och deras synpunkter rörande naturresurserna tas tillvara så är effekten på familjer, samhällen och freden positiv och betydande”, säger Judy Cheng-Hopkins från FN:s kontor för fredsbyggande (PBSO) som tagit fram rapporten i samarbete med UNEP, UNDP och UN Women.

UNESCOCENTER INRÄTTAS I SVERIGE

FN:s organisation för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation, Unesco, har beslutat att inrätta ett forskningscenter för internationella vattenfrågor i Sverige. Centret kommer att drivas av Stockholm International Water Institute (SIWI) i samarbete med universiteten i Uppsala och Göteborg och blir, med sitt fokus på samarbete kring gränsöverskridande vatten, unikt i världen. Läs mer på www.siwi.org.



På djupet i utrikespolitiken. Är du intresserad av utrikespolitik och internationella frågor?

Prenumerera på Internationella Studier.

Teckna nu!
**4 nummer
för 270 kr**

Utrikespolitiska institutets prisbelönta utrikesmagasin ligger i framkant och ger en initierad inblick i världspolitik. Den populärvetenskapliga tidskriften innehåller djuplodande analyser som ger nya perspektiv på internationella händelser och ger läsaren en möjlighet att bilda sig en egen uppfattning. Utrikespolitiska institutets forskningsmagasin utsågs Årets Tidskrift 2011 med motiveringen:

”I det lilla formatet får vi del av hela vida världen. Utmanar läsare men är ändå lättillgänglig i sitt text- och formspråk. Fyller ett tomrum i svensk fackpress.”

Teckna nu 4 nummer för 270 kronor
Starta din prenumeration redan i dag via Utrikespolitiska institutets hemsida www.ui.se/butik/internationella-studier/ eller kontakta kundtjänst på kundtjänst på 08-511 768 00.

Utrikespolitiska institutet är ett oberoende institut och en plattform för forskning och information om utrikespolitiska frågor.



FN-SOLDATER MED VASSA TÄNDER

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Svenska FN-förbundet arbetar för att alla människor ska leva i fred och säkerhet och få sina rättigheter respekterade. Varje dag engagerar sig medlemmar och organisationer för att utveckla samhällen så att människor kan leva i frihet och värdighet. FN-förbundet är länken mellan dig och världen.

Världshorisont
Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40, Fax: 08 – 641 88 76
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont
Twitter: [varldshorisont](https://twitter.com/varldshorisont)

Redaktör: AnnaLena Andrews
Ansvarig utgivare: Linda Nordin
Layout: Tomorro', Tryckeri: Tello-gruppen
Annonssäljare: Elisabeth Tingdal,
031 – 84 21 82, elisabeth@lira.se
För ej beställt material ansvaras ej.
Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska FN-förbundet.
ISSN 0042-2134
Prenumerationspris:
190 kr (helår, 4 nr)
PlusGiro: 50990-1



#4

Omslagsbild: Närbild av en FN-soldat från Guatemala som ingår i MINUSTAH, FN:s stabiliserande mission i Haiti.
Foto: FN/Logan Abassi

I början av november kom en välkommen nyhet från den hårt prövade Demokratiska republiken Kongo: rebellgruppen M23 har beslutat att lägga ner sina vapen. M23 har på senare tid spelat en nyckelroll i den komplicerade, utdragna och mycket blodiga konflikten och trots att det finns åtminstone tio andra beväpnade milisgrupper i östra delen av landet ses dess kapitulation som ett avgörande steg på vägen mot fred.

Det är knappast någon tillfällighet att denna goda nyhet kommer nu. I somras fick FN-styrkan MONUSCO nämligen förstärkning av en interventionsbrigad på drygt 3 000 man. Brigaden är unik på så vis att den har mandat att ingripa aktivt för att avväpna rebeller i östra Kongo – något som bryter av mot tidigare praxis att FN-styrkor ska agera opartiskt och endast får ta till vapen i självförsvar. Kritiska röster har höjts och många menar att FN i och med det aggressiva mandatet för interventionsstyrkan har slagit in på en farlig väg. Frågan är vad som händer med kritiken om det visar sig att FN-soldater med vassa tänder blev den vändpunkt som Kongo så väl behöver.

Vassa tänder eller inte – slutsatsen efter arbetet med detta temanummer är att FN:s fredsbevarande styrkor på det stora hela gör ett fantastiskt arbete. I Liberia har FN-missionen UNMIL under en tioårsperiod lotsat befolkningen från kaos och katastrofläge till spirande hopp om utveckling och fred. Den liberianske journalisten



Kaihenneh Sengbeh fick i uppdrag att kritiskt granska fredsbevararnas insats. Han har levererat ett reportage där en rad liberianska bedömare uttrycker stor tacksamhet gentemot FN-insatsen. Den oro som uttrycks handlar främst om den pågående nedtrappningen av styrkan; folk är helt enkelt rädda att UNMIL ska lämna Liberia för tidigt. Läs artikeln på sidan 8.

Redaktör AnnaLena Andrews
annalena.andrews@fn.se
Twitter: [@varldshorisont](https://twitter.com/varldshorisont)

I DET HÄR NUMRET

- 4 Unik bredd och legitimitet hos FN:s fredsbevarande operationer
- 7 Antalet FN-soldater från Sverige har minskat kraftigt sedan 90-talets mitt
- 8 Avgörande roll för FN:s mission UNMIL när Liberia firar tio år med fred
- 11 Faktablad om Sveriges truppbidrag till FN:s fredsbevarande operationer
- 16 Juristen och diplomaten Hans Corell kammade hem titeln Årets FN-vän
- 18 Gunborg Hedqvist från Göteborgs FN-förening blev Årets FN-supporter
- 20 Frågor och svar med UNMAS, FN:s enhet för röjning av landminor
- 20 Hela Sverige firade FN-dagen – se vad som hände i FN-rörelsen landet runt



Mer stöd behövs

till FN:s fredsinsatser

FN:s fredsbevarande styrkor skickas ofta till de värsta och mest komplicerade väpnade konflikterna i världen. Antalet utsända har ökat kraftigt under senare år och just nu tjänstgör nästan 100 000 militärer och poliser från olika länder under FN-flagg. Insatserna är viktiga men skulle med rätt stöd kunna göra betydligt större skillnad, menar experter.

FN:s fredsbevarande styrkor är den viktigaste delen i organisationens verktygslåda för fred och säkerhet. De är unika i den meningen att de är utsända av världssamfundet. Dagens FN-operationer skiljer sig också från andra – t ex Nato- eller AU-styrkor – genom den enorma bredden i mandat och uppgifter. Från att tidigare endast ha övervakat vapenvilor ska de idag kunna vara mer hårdföra och använda tvingande militärt våld, samtidigt som de ska arbeta långsiktigt med reformering av säkerhetssektorn, uppbyggnad av rättsstaten och med att bana väg för utveckling och mänskliga rättigheter.

Upplägget speglar många decenniers erfarenheter och en insikt om att hållbar

fred kräver andra typer av insatser än enbart militära.

– FN-missionerna jobbar mycket bredare än t ex Nato- och EU-missioner. Man tänker på den långsiktiga utvecklingen och utfasningen av den militära insatsen redan från början, säger Johanna Bazarschi, handläggare för fred, säkerhet och nedrustning på Svenska FN-förbundet.

TÄCKER STOR DEL

– Genom sin samverkan med FN-organen i ett land, t ex Unicef och UNHCR, täcker man upp en stor del av befolkningen och de aktuella frågorna. I dagens komplexa situationer behövs detta helhets-

tänkande för att skapa en varaktig fred. Peter Wallensteen är seniorprofessor i freds- och konfliktkunskap vid Uppsala universitet. Han säger att FN:s fredsbevarande styrkor har varit mycket mer framgångsrika än vad många tror.

– Sett över tid visar forskningen entydigt att FN-operationerna bidragit till minskat våld och skapat utrymme för förhandlingslösningar. Att mandatet blivit allt bredare speglar en insikt om komplexiteten i situationen – att det inte räcker med att striderna upphör utan att man också måste föra samhället åt ett håll där det skymtar en lösning.

Nackdelen är att det kan bli för många uppgifter och svårt att få effekt på alla områden, fortsätter Wallensteen.

– Det är lätt att lägga på nya uppgifter men tyvärr får missionerna ofta inte de resurser som krävs för att kunna genomföra dem på ett bra sätt. Det behövs ock-

Soldater och poliser som deltar i FN:s fredsbevarande operationer kommer i sitt hemlands uniformer. På bilden tar en pappa emot sitt barn från en FN-soldat från Bolivia i samband med en hjälpsats i Cité Soleil, Haiti, i januari 2010.

Klicka in och bidra till en bättre värld

Läs mer och engagera dig på www.fn.se/fnsoldat

så ett starkare och mer aktivt stöd från säkerhetsrådet. Rådet skulle behöva jobba systematiskt med egna insatser vid sidan av. Det kan t ex handla om att trycka på politiska aktörer för att få dem att ta sig an fredsprocessen mer seriöst, eller att agera för att grannländer ska stoppa vapenflödet över gränserna.

FREDSPROCESS VIKTIG

Att de fredsbevarande operationerna kopplas till en fredsprocess är mycket viktigt, framhåller Wallensteen, eftersom de inte är menade som en permanent lösning. Sharon Wiharta, expert på fredsfrämjande insatser vid Folke Bernadotte-akademins Challenges Forum, för ett liknande resonemang:

– En fredsbevarande operation ska alltid genomföras i anslutning till en fredsprocess så att det finns förutsättningar för att komma framåt. Det måste finnas en politisk dialog om konflikten och från säkerhetsrådet och det internationella samfundet måste det finnas ett starkt stöd för operationen och fredsprocessen.

Wiharta håller med om att FN:s fredsbevarande operationer behöver mer resurser i form av utrustning och personal med specifik expertis. I anslutning till den frågan tycker hon att man måste reda ut vilka syften missionerna har.

– Vi kan ha breda, ambitiösa mandat för missionerna men då måste vi även ha en klar bild av vilka minimieresultat vi förväntar oss och vad som faktiskt är realistiskt. Vi behöver också formulera en princip för när vi ska skicka ut en fredsbevarande operation.

SKICKAS UT TIDIGARE

Allt fler FN-missioner skickas ut i ett tidigare stadium i konfliktcykeln, dvs i ett skede då våldet fortfarande är omfattande och situationen är dynamisk, säger Wiharta.

– Det har vi sett på senare år i t ex Elfenbenskusten, Somalia och Mali. Detta ställer nya krav på robusta mandat och på ledningen för styrkan som måste ha förmåga att agera snabbt och beslutsamt. Om ledningen saknar den kompetensen kan det få stora negativa konsekvenser, säger hon.

En annan trend som Sharon Wiharta pekar på gäller den grundprincip som säger att FN-styrkorna ska vara opartiska. Under senare tid har man börjat rucka på den principen, menar hon. Det gäller främst den särskilda interventionsbrigad som inrättades som en del av Monusco, FN-missionen i DR Kongo, under våren 2013, men även andra nya insatser som den i Mali och den som planeras för Centralafrikanska Republiken.

– Jag misstänker att vi genom beslutet om brigaden i Kongo redan har frångått principen om opartiskhet. Det är inte nödvändigtvis dåligt men tyder på att vi behöver en förnyad diskussion om vilka principer som ska gälla, säger hon.

– I Somalia har vi sett ett nytt fenomen, nämligen att terroristgrupper angriper FN-aktörer i landet just för att de är FN. Det visar på det pris som vi riskerar att få betala om FN:s agerande inte uppfattas som opartiskt.

Peter Wallensteen framhåller att det genom historien varit en stor styrka att FN-styrkorna uppfattats som opartiska till skillnad från styrkor från t ex regionala aktörer som ofta beskyllts för att ha egna intressen. Därför är han tveksam till upplägget i Kongo.

– Interventionsbrigaden har rätt att angripa och avvärja oppositionsgrupper vilket innebär att FN de facto blivit en part i konflikten och gör det som regeringen borde göra. Att FN ingriper aktivt på det sättet är något helt nytt. På sikt riskerar det att undergräva den unika legitimitet som FN:s fredsbevarande operationer har haft, säger han.

OBALANS MELLAN LÄNDER

En annan faktor som påverkar FN-operationernas rykte och ställning är obalansen när det gäller vilka länder som bidrar med personal. I dagsläget kommer ca 80 procent av FN:s budget för fredsbe-

rande från USA, Japan och EU-länderna medan 71 procent av den uniformerade personalen kommer från Afrika och Central- och Sydasiens. ”De rika länderna bidrar med pengar och de fattiga med blod”, som FN-veteranen Lakhdar Brahimi uttryckt saken.

– Bristen på personal från västländer gör att det blir mindre tydligt att FN-operationerna verkligen är internationella och har ett mandat från världssamfundet. Dessutom har personalen från afrikanska och asiatiska länder generellt sett sämre utrustning med sig till missionerna, säger Peter Wallensteen.

Paul Williams är professor vid George Washington-universitetet i Washington och expert på frågan om bidrag till FN:s fredsbevarande operationer. Han listar fyra allvarliga konsekvenser som bristen på personalbidrag från västländer får:

SKICKAR FEL SIGNALER

– För det första skickar det fel politiska signaler. FN:s fredsbevarare ska vara representanter för ett beslut som världs-

samfundet fattat gemensamt. Om en grupp av stater inte skickar personal sänder det en signal om att de inte fullt ut stödjer systemet.

– För det andra är det skadligt att etablera tre grupper av stater där

en betalar notan, en skriver mandaten och en skickar personal, något som FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon påpekat många gånger. Den här ojämlika arbetsfördelningen skapar spänningar som märks tydligt, t ex i den årliga debatten i FN:s särskilda kommitté för fredsbevarande operationer.

– För det tredje går FN miste om några av världens bästa militära tillgångar. Många FN-operationer lider brist på viktig utrustning som helikoptrar, pansarvagnar och obemannade luftfarkoster och

”Sett över tiden visar forskningen entydigt att FN-operationerna bidragit till minskat våld och skapat utrymme för förhandlingslösningar.”

på viktig kompetens som t ex ingenjörer och specialstyrkor. Västländer tenderar att ha allt det där.

– Och för det fjärde: västländer förlorar alltmer erfarenheten av att arbeta inom FN:s system för fredsbevarande och tillsammans med stater som inte är med i Nato eller EU. Det är dåligt både för deras egen försvarspolitik och för att det gör att allt fler chefer och politiker på hög nivå i västländer saknar kunskap om hur FN:s fredsbevarande operationer fungerar idag.

Paul Williams menar att FN behöver utarbeta specifika strategier för varje land i västvärlden baserade på respektive lands politiska kontext. Hans eget universitet

har i samarbete med Griffith University och International Peace Institute startat projektet *Providing for peacekeeping* för att främja en bredare rekrytering till FN:s fredsbevarande operationer.

RESOLUTION 1325

En annan viktig fråga hänger samman med säkerhetsrådets resolution 1325. Enligt denna historiska resolution ska ett jämställdhetsperspektiv genomsyra alla fredsbevarande insatser och institutioner ska inrättas för att trygga skyddet av kvinnor och deras fulla deltagande i fredsprocesser.

I vilken mån man lyckas med detta

beror mycket på ledningen för FN-operationen, säger Peter Wallensteen.

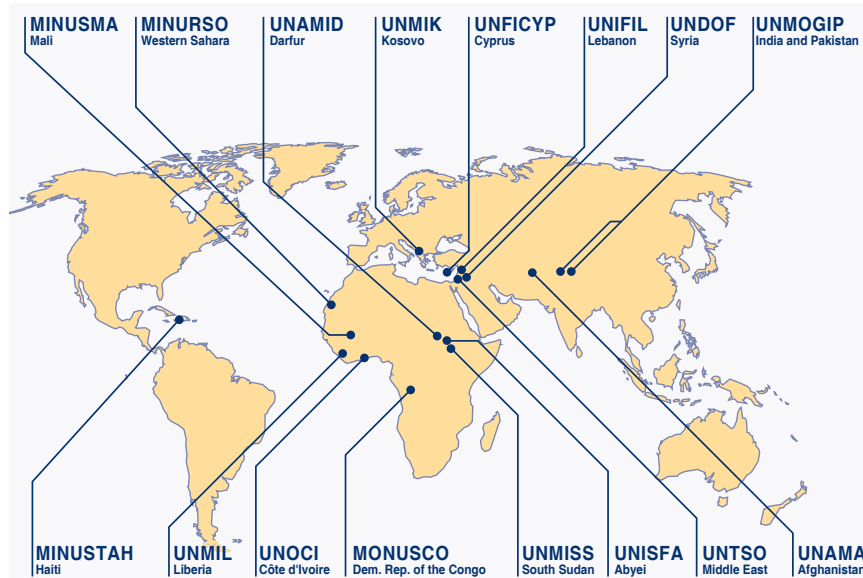
– En nyckelfaktor är också om det finns en aktiv och stark genderenhet. Enheten ska agera inom systemet men även utåt, i samarbete med kvinnoorganisationer. Om man får med det civila samhället i ett gemensamt arbete så blir effekten större.

Peter Wallensteen vill även i sammanhanget lyfta fram frågan om fredsbyggande som mycket viktig. Inrättandet av FN:s fredsbyggande kommission för några sedan var lovvärt, säger han.

– Tyvärr verkar det som att detta arbete har kommit av sig. Att det blir en bra fortsättning när en mission dras tillbaka är helt avgörande. Målet måste ju vara en varaktig fred!

■ AnnaLena Andrews

PÅGÅENDE FREDSBEVARANDE OPERATIONER



I november 2013 hade FN 15 fredsbevarande operationer igång samt en politisk mission (UNAMA i Afghanistan).

Den uniformerade personalen (soldater, poliser och militär-observatörer) uppgick till närmare 97 000 personer. Det största antalet kom från (i tur och ordning) Pakistan, Bangladesh, Indien, Etiopien och Nigeria. Den civila personalen i operationerna omfattade 16 725 personer.

FRÅGOR & SVAR OM FN:S FREDSBEVARANDE OPERATIONER

HUR SÅG DE FÖRSTA FREDSBEVARANDE OPERATIONERNA UT?

Den första 1948 bestod av obeväpnad personal med uppgift att övervaka en vapenvila. Deltagarna var militärobservatörer, ej soldater. Den första beväpnade FN-styrkan inrättades under Suezkrisen 1956.

VILKA UPPGIFTER HAR OPERATIONERNA IDAG?

Vanliga uppgifter idag är att övervaka, kontrollera och rapportera om vapenvilor och fredsavtal; underlätta arbetet för humanitära organisationer; reform av säkerhetssektorn i landet (SSR); avvapning, demobilisering och återanpassning (DDR); fria val och gott styre; säkerhet för flyktingar; kvinnors rättigheter samt att skydda civilbefolkningen.

VILKA GRUNDPRINCIPER GÄLLER FÖR OPERATIONERNA?

Opartiskhet, parternas samtycke samt icke-användning av våld förutom i självförsvar och försvar av uppdraget.

HUR GÅR DET TILL NÄR FN FATTAR BESLUT OM EN MISSION?

När en konflikt förvärras diskuterar FN vad som ska göras. Regeringen, medlemsstaterna, FN-organ och regionala organisationer (t ex Afrikanska Unionen) konsulteras. Sedan skickas ett team som undersöker läget och sammanställer en rapport. Rapporten inkl förslag på storlek, mandat etc presenteras för säkerhetsrådet som fattar beslut. Generalförsamlingen godkänner styrkans budget och

medlemsstaterna uppmanas att bidra med militärer och poliser. Sedan utser generalsekreteraren en "särskild representant" som blir chef för missionen. FN:s avdelning för fredsbevarande operationer (DPKO) gör upp planerna för logistik, administration etc. FN rekryterar den civila personalen.

HUR FUNGERAR EKONOMIN?

Alla medlemsstater i FN är med och finansierar varje mission enligt en bestämd skala. De fem vetomakterna i säkerhetsrådet betalar mest, därefter kommer de rikaste länderna. De fattigaste länderna betalar minst.



FN-förbundet anser att Sverige bör ha närmare 2 000 soldater i utlandstjänst varav minst hälften i FN-ledda insatser. På bilden tränar en kvinnlig svensk FN-soldat prickskytte i Cypern 1980.

”Sverige sviker FN:s fredsarbete”

Av den svenska militära utlandsstyrkan på totalt 492 personer var endast 29 utsända till FN-ledda fredsfrämjande insatser i oktober 2013. Planerna på att samma månad skicka 70 svenskar till FN:s mission i Mali (Minusma) misslyckades.

I juni fattade riksdagen beslut om att ca 70 svenska militärer skulle skickas till Mali och den nya FN-missionen Minusma. Syftet med den svenska insatsen skulle främst vara att arrangera flygtransporter med Herculesplan. I september kom dock besked om att insatsen ställts in på grund av att FN i sitt planeringsarbete inte tagit nog hänsyn till att landningsbanorna i Mali skulle tåla de tänkta flygtransporterna.

Svenska FN-förbundets generalsekreterare Linda Nordin beklagar att svenskarna inte kommit iväg, och hoppas att Sverige framöver erbjuder sig att ställa något annat truppbidrag till FN:s förfogande.

– FN vädjade i september om mer personal till Minusma. I propositionen om insatsen i Mali skrev regeringen också att den tänkte överväga vad Sverige skulle kunna bidra med 2014 utöver Herculesplanet. Det finns stora behov så jag hoppas att Sverige står fast vid att ge en hjälpande hand i Mali och erbjuder Minusma ett större bidrag, säger Linda Nordin.

HAR LÄNGE KRITISERAT

FN-förbundet har länge kritiserat det faktum att Sverige i princip har slutat bidra med militär personal till FN-ledda fredsinsatser. Merparten av de 492

militärerna i den svenska utlandsstyrkan är i stället utsända till Nato- och EU-ledda insatser. Även dessa har mandat från FN:s säkerhetsråd och FN-förbundet kan se situationer där det är nödvändigt att någon annan än FN leder insatsen, men i grund och botten finns flera fördelar med att insatser görs under FN:s ledning, menar Linda Nordin:

– Till skillnad från Nato- och EU-insatserna har FN:s missioner alltid en civil ledning och deras mandat är mycket bredare och omfattar allt ifrån demokratiutveckling och kvinnors rättigheter till avvapning och demobilisering av väpnade grupper.

Man måste också relatera den här frågan till vårt svenska bistånd, menar Nordin vidare.

– Vi har ett mycket omfattande bistånd till Afrika men vi bidrar inte tillräckligt till säkerheten på kontinenten, trots att vi idag mycket väl känner till att biståndet blir mer effektivt ju bättre säkerheten är i ett land. Det svenska biståndet till Demokratiska republiken Kongo ligger till exempel på en halv miljard kronor men vi har endast fem militärobservatörer på plats!

ALLA HAR ETT ANSVAR

Det finns också andra skäl till att Sverige borde bidra mer till FN:s fredsinsatser,

fortsätter Nordin. FN är den enda globala organisationen och alla medlemsländer har ett ansvar för den. Att västländerna inte bidrar med soldater får flera negativa konsekvenser, bl a att FN idag till största delen måste förlita sig på personal från icke-demokratiska stater vilket får effekter för hur arbetet genomförs.

– Den svenska militära personalen har hög utbildningsnivå, bra utrustning och goda kunskaper när det gäller t ex jämställdhet och mänskliga rättigheter, vilket gör att vi har mycket att bidra med. Ett bidrag från Sverige höjer ofta hela insatsens kvalitet, säger Nordin.

KÄNNER MEDVIND

Trots att försöket att bidra med en transportflygenhet i Mali misslyckades känner FN-förbundet medvind i sin strävan efter större svenskt bidrag.

– Just nu är vi optimistiska. Vi känner att det finns brett politiskt stöd för att Sverige ska ge bidrag till FN. Det Herculesplan som inte kom till användning i Mali erbjuds nu till FN:s arbete med att förstöra Syriens kemiska vapen. Dessutom finns en ambition att de nordiska länderna ska utgöra en del av en fredsbevarande FN-insats i Syrien när väl vapnen där har tystnat, säger Linda Nordin.

■ AnnaLena Andrews

Klicka in och bidra till en bättre värld

Öka trycket på Sverige!

Stöd FN-förbundets kampanj för att öka Sveriges bidrag till FN:s fredsfrämjande insatser

[www.fn.se/fnsoldat!](http://www.fn.se/fnsoldat)

Sergeant Dora Doroye talar till några medlemmar i Ghanas bataljon av UNMIL under en patrullering i Buchanan, Liberia.



Liberia

Tio år av fred tack vare UNMIL

För ett drygt decennium sedan rådde krig och kaos i Liberia. Landet var i totalt sönderfall med omfattande våld, förstörelse och brott mot mänskliga rättigheter. Idag pågår ett framgångsrikt postkonfliktarbete och Liberia går stadigt mot en hållbar fred. 15 000 FN-soldater från ca 40 länder har krävts för att hjälpa liberianerna att komma så här långt.

Det nästan 15 år långa inbördeskriget (1989-2003) förvandlade Liberia, den äldsta oberoende nationen i Västafrika, till en sönderfallande stat. Den humanitära situationen var vid krigsslutet förfärande och nästan 150 000 människor hade mist livet. Inte förrän den 18 augusti 2003 kom freden då krigande fraktioner och politiska partier skrev under fredsöverenskommelsen CPA (*Comprehensive Peace Agreement*).

UNMIL, FN:s fredsbevarande mission i Liberia, var ett resultat av resolution 1509

som antogs enhälligt av säkerhetsrådet i syfte att stödja CPA. Sommaren 2003 anlände fredsstyrkor från den västafrikanska samarbetsorganisationen ECOWAS, styrkor som senare omvandlades till den första omgången FN-soldater.

Vid UNMIL:s inledning hade missionen en militär personal på 15 000 personer, däribland 250 militärobservatörer och 160 stabsofficerare, och närmare 1 115 poliser. Denna multidimensionella operation – med bl a politiska, militära, rättsliga och civila komponenter – har

prisats av liberianerna för sitt framgångsrika arbete. UNMIL avväpnade kombattanter och hjälpte 2005 och 2011 Liberia att genomföra sina första två demokratiska val på över 25 år.

TIO ÅR AV FRED

I augusti 2013 firades tioårsdagen av fredsöverenskommelsen och i september diskuterades situationen i Liberia i FN:s säkerhetsråd.

– Säkerhetsrådets medlemmar och FN i stort hyllade Liberia för att ha nått den

här punkten. Sett i ett globalt perspektiv kan man konstatera att tio år är en speciell milstolpe att nå efter ett krigsslut, säger UNMIL-chefen Karin Landgren som är från Sverige.

Enligt Landgren finns det gott hopp i FN om att Liberia kommer att förbli fredligt och stabilt, trots den oro som den pågående nedtrappningen av FN-insatsen medför.

– UNMIL har underlättat och övervakat freden och idag finns inga vapen mer i händerna på stridskavalerier, och landet befinner sig i en uppbyggnadsfas. Nu är det upp till liberianerna att stödja den fred som UNMIL varit med att skapa, säger hon.

– Men visst finns det fortfarande hot mot lugnet och stabiliteten som måste tas på stort allvar. Våld mot kvinnor är t ex ett omfattande problem över hela landet och det förekommer enstaka våldsbrott mellan grupper.

För närvarande har UNMIL ett mandat som sträcker sig till september 2014. I juli 2015 är planen att styrkan ska vara nere på 3 750 militärer och 1 800 poliser, berättar Landgren och tillägger att en successiv överlämning av säkerhetsansvaret till de liberianska myndigheterna pågår.

SVENSK ENHET

Mellan 2003 och 2006 ingick en svensk enhet (SWECON) som en del av UNMIL:s snabbinsatsstyrkor. Styrkan ryckte ut i kritiska situationer när förstärkning behövdes och åkte även runt i långa kolonner för att påvisa sin närvaro. Marcus Zoleh, journalist, drar sig till minnes de svenska soldaterna.

– Jag kommer ihåg hur de åkte omkring med enorma kommunikationsprylar på ryggarna och vapen i händerna, säger han.

– De talade aldrig med någon och folk kom ut och samlades utefter gatorna för att titta på dem när de passerade. De ingav respekt och deras närvaro hade definitivt en lugnande effekt på olika orosmakare.

Den svenska styrkan lämnade landet ett år efter valet 2005 men Sverige har fortsatt att ge viktigt stöd till UNMIL, säger Karin Landgren.

– Sverige har bl a bidragit med rådgivare och teknisk expertis och har spelat en viktig roll när det gäller uppbyggnaden av rättssamhället. Bland annat har svenska experter hjälpt till med utbildningen av

fängelsepersonal och Sverige har även levererat utrustning och uniformer till fängelserna, säger hon.

FAS AV ÅTERHÄMTNING

Samuel Kofi Woods är jurist och har tidigare varit både arbetsmarknadsminister och infrastrukturminister i Liberia.

– Psykologiskt har vi kommit en bit på väg. Vapnen har tystnat och milismän från olika grupper har avväpnats. Men fred är inte en händelse, det är en process, säger han.

– Vi befinner oss nu i en fas av återhämtning och utveckling. Men mycket återstår att göra, inte minst på det psykologiska planet.

FN-styrkornas närvaro i landet har en stor effekt på hur folk betar sig och bidrar till att hålla våldet på en hanterbar nivå, menar Woods. Han anser att den tio år långa freden inte hade varit möjlig utan UNMIL. Som många andra liberianer är han orolig för att FN-styrkorna ska dras bort från landet för tidigt.

– Det är mycket viktigt att strukturerna för säkerhet och rättvisa byggs upp på rätt sätt, annars kommer det som fredsbevararna har uppnått att gå förlorat. UNMIL:s närvaro har en enorm effekt



Karin Landgren från Sverige är generalsekreterarens särskilda representant för Liberia och chef för UNMIL.

på folk och risken är att våldet bryter ut på nytt om inte strukturerna för säkerhet och rättvisa är på plats när FN försvinner.

Från en styrka på 15 000 man har UNMIL skurits ner kraftigt till mindre än 6 000. Woods och många andra liberianer vill inte att fredsbevararna ska lämna landet förrän efter det tredje demokratiska valet 2017.

– Ellen Johnson Sirleaf har valts till president två gånger men efter nästa val måste hon lämna över till någon annan. Det blir det verkliga testet och jag tycker att UNMIL borde stanna till dess, säger han.

AVGÖRANDE ROLL

Även Blamo Nelson, tidigare senator och tills helt nyligen civilminister, understryker att UNMIL spelat en helt avgörande roll i Liberia:

– FN-missionen hjälpte oss liberianer att genomföra det som vi hade kommit överens om att göra: att få slut på striderna och att genomföra förhandlingar för att få igång en politisk process. Jag är övertygad om att vi inte hade kunnat göra detta på egen hand. Bristen på tilltro var för stor; vi litade inte på varandra, säger han.

Han är imponerad över UNMIL:s förmåga att inte göra det som liberianerna själva kunde göra:

– I stället gav de oss stöd så att vi själva kunde genomföra det vi hade förmåga till. De lovade oss tekniskt stöd och levererade det, och vi kunde själva ta itu med och genomföra de demokratiska valen.

Robert Kpadeh är biträdande informationsminister. Han beskriver UNMIL som ”mer än en viktig partner” till Liberia:

– Snarare har FN-missionen varit en pålitlig vän. Det här landets nya historia kan inte skrivas utan FN som givit oss fred och konsoliderat vår demokrati. Nu efter tio år går vi stadigt framåt och enbart framåt, säger han.

Kpadeh är övertygad om att säkerheten i landet kommer att vara tryggad den dag som FN-styrkan försvinner.

– Regeringen och UNMIL jobbar nära tillsammans för en mjuk övergång. Människor ska inte behöva känna rädsla; vi har gjort framsteg och vi kan inte gå tillbaka. Vår egen personal för säkerhet och stabilitet håller på att utbildas och sprida sig över hela landet. Känn ingen oro, den här FN-missionen har faktiskt lyckats!

■ Kaihenneh Sengbeh

Skribenten är chefredaktör för tidningen *The Informer*, Liberia
Översättning: AnnaLena Andrews

UNMAS banar väg för insatser

FN:s minröjningsenhet UNMAS (*United Nations Mine Action Service*) samordnar och leder FN:s arbete mot minor och andra explosiva föremål (däribland klustervapen). Här svarar Lee Woodyear, UNMAS, på Världshorisonts frågor.

VILKA ÄR UNMAS HUVUDUPPGIFTER?

UNMAS leder och samordnar FN-systemets arbete mot minor och andra explosiva föremål. I detta ingår allt ifrån policyarbete på global nivå till praktiskt arbete på lokal nivå med minröjning och hantering av farliga explosiva föremål.

VAD ÄR KOPPLINGEN MELLAN UNMAS OCH FN:S FREDSBEVARANDE OPERATIONER?

UNMAS upprättar centraler för minröjning inom fredsbevarande operationer och i samband med humanitära krislägen. I det arbete som följer kan UNMAS uppgifter bestå i att planera och genomföra röjningsprojekt, att samordna andra organisationers röjningsarbete och att formulera prioriteringar. Viktiga delar av arbetet är utbildning och information för att minska riskerna för olyckor, oskadliggörandet av lager med explosiva föremål, utbildning av myndigheterna i det berörda landet samt stödinsatser till minoffer. UNMAS insatser skyddar den fredsbevarande personalen såväl som civilbefolkning, humanitära organisationer och andra viktiga aktörer och påskyndar dessas tillträde till ett område.

VILKEN BETYDELSE HAR FÖRDRAGET OM FÖRBUD MOT LANDMINOR (*MINE-BAN TREATY*) FRÅN 1997?

Det har en enorm betydelse! De regeringar som ansluter sig förbinder sig att röja sina territorier och göra sig av med i princip alla minor de har på lager. En överväldigande majoritet av världens



Foto: FN/Albert Gonzalez Faran

12-åriga Abdurrahim Ahmed Mohamed (i mitten) poserar med sina kompisar i ett flyktingläger i Darfur, Sudan. 2008 förlorade Abdurrahim sin högra hand och synen på vänster öga när han lekte med explosiva lämningar.

länder – 161 stycken – har skrivit under avtalet och de allra flesta av dem har idag gjort sig av med sina minor. Och nya länder fortsätter att ansluta sig!

HUR HAR LÄGET ÄNDRATS SEDAN AVTALET ANTOGS?

Det har varit en kraftigt positiv utveckling. Tillverkningen av minor har minskat dramatiskt liksom utplaceringen av minor. Antalet skadade och dödade i minolyckor har också minskat kraftigt. Men många miljoner minor återstår att röja och det finns också många andra explosiva föremål som utgör ett hot mot fredsbevarare och civilbefolkningar, t ex oexploderad ammunition, hemgjorda explosiva föremål och gamla lager med ammunition av olika slag.

UNMAS SKAPADES 1997. HUR HAR ARBETET FÖRÄNDRATS SEDAN DESS?

Vi har fått fler uppgifter och jobbar nu i allt högre utsträckning med oexploderad ammunition, klustervapen, hemgjorda explosiva föremål samt med osäkra och dåliga lager med vapen och ammunition. Vi har också jobbat med frågan om säker förvaring inom vissa FN-missioner.

VAD ÄR DEN STÖRSTA UTMANINGEN FÖR UNMAS FÖR TILLFÄLLET?

Resurser! Den globala finanskrisen har gjort att bidragen till röjning har minskat. Vi är särskilt oroade över det framgångsrika arbetet med att röja minor i Afghanistan som nu riskerar att inte kunna slutföras.

■ AnnaLena Andrews

Röj minor

100 kr röjer 10 kvm mark.
sms:a MINA till
72 909 så skänker du
50 kronor.

I 60 länder finns minerad mark, inte sällan i närheten av bostäder, odlingsjord och vägar. Varje dag trampar människor på minor och skadas eller dödas. Det är en tyst katastrof som hindrar utveckling och kränker människors rättigheter. Men när människor slipper hotet från minfältet kan ekonomin växa och utveckling ta fart i nya områden.

- Varannan timme sker en minolycka
- 90 procent av offren är civila
- Ca 60 miljoner minor är utplacerade i 60 länder.

Svenska FN-förbundet samlar in pengar till arbetet mot minor och andra explosiva lämningar genom sin kampanj *Röj en mina*.

Din hjälp behövs

1. Ge en gåva till kampanjen via webben eller PG 900079-5. Ange "MINA".
2. Ladda ner nytt pedagogiskt material och läs mer om hur du kan engagera dig på www.fn.se/rojenmina.
3. Beställ foldrar för kampanjen i vår webbbutik på www.fn.se

Tack för ditt stöd!

FN

FAKTA.

EN
BÄTTRE
VÄRLD



Foto: Håkan Småken

SVERIGES BIDRAG TILL FREDSINSATSER

UNIFIL i Libanon är en av de FN-missioner som Sverige deltagit i. På bilden är militär-observatören Magnus Mimer på väg till sin patrullbas i södra Libanon.

Allt färre svenska soldater i tjänst under FN-flagg

FN har sedan organisationens födelse varit en central aktör för fredsfrämjande insatser i världen. Sverige har en lång tradition av att stödja FN genom finansiella bidrag och partnerskap inom alla organisationens huvudområden. Under senare år har dock en omställning gjorts som resulterat i att Sverige nästan helt valt bort att delta i FN-ledda fredsbevarande insatser. I stället har EU- eller Nato-ledda insatser prioriterats.

Redan 1948 deltog svenska officerare som FN-observatörer i FN:s mission UNTSO, föregångaren till dagens fredsbevarande operationer. Uppdraget var att övervaka vapenstilleståndet som säkerhetsrådet krävde under det första arabisk-israeliska kriget. Observatörerna var obebäpnade. UNTSO pågår fortfarande och har till uppgift att övervaka vapenstillestånden mellan Israel, Libanon och Syrien samt fredsavtalen mellan Israel, Egypten och Jordanien. Idag består den operativa

styrkan av 150 militärobservatörer och Sverige bidrar med sju officerare.

1949 deltog svenska observatörer i UNMOGIP som övervakade gränsen mellan Indien och Pakistan. Sverige har idag fyra militärobservatörer på plats.

Första gången som FN använde sig av väpnade trupper var i november 1956 efter Suezkrisen. Sverige deltog med en bataljon, "Suezbataljonen", som ingick i UNEF (*United Nations Emergency Force*) och hade till uppgift att övervaka

eldupphöravtalet. Denna bataljon blev starten på det som senare kom att kallas utlandsstyrkan. Ungefär 12 000 svenska soldater tjänstgjorde i UNEF 1956 - 1967 samt 7 600 i UNEF II 1973 - 1980.

Vapenstilleståndet mellan Nord- och Sydkorea har sedan 1953 övervakats av en insats (NNSC) som de neutrala staterna ansvarar för. Sverige har deltagit i arbetet från starten tillsammans med Schweiz och idag bidrar båda länderna med fem officerare var för att kontrollera att det spända läget inte trappas upp. Uppgifterna innefattar bl a helikopterflygningar längs den demilitariserade zonen och utredningar om beskjutningar av avhoppare.

1960-1964 deltog Sverige med 6 300 soldater i ONUC (*United Nations Operation in the Congo*). Missionen var en milstolpe i de fredsbevarande operationernas historia eftersom det, förutom närmare 20 000 soldater, ingick en viktig civil komponent. Operationens

ursprungliga uppdrag var att förse den kongolesiska regeringen med militärt och tekniskt stöd när de belgiska styrkorna drog sig ur landet. Dock blev situationen alltmer komplex och ONUC fick ta på sig uppgifter utöver de som dittills varit brukliga i fredsbevarande uppdrag. Styrkan fick bli ansvar för att skydda Kongo från externa angrepp och att evakuera utländska legosoldater från landet. I början på 1960-talet bidrog Sverige med 1 500 personer i internationell militär tjänst, vilket faktiskt vid den tidpunkten motsvarade ca 10 procent av världens totala fredsbevarande personal.

Den största svenska insatsen räknat i antal soldater var den i Cypern där 28 000 svenskar tjänstgjorde i UNFICYP 1964 - 1993. I avsaknad av en politisk lösning är UNFICYP fortfarande kvar på ön för att övervaka vapenvilan, upprätthålla en buffertzon, genomföra humanitära insatser och stödja pågående medlingsförsök.

1980 - 1994 bidrog Sverige även med 9 200 soldater till UNIFIL i Libanon. Denna operation startades 1978 (och pågår än idag) med syfte att övervaka Israels tillbakadragande från landet. Efter strider i södra Libanon 2006 utökades UNIFIL genom en resolution i FN:s säkerhetsråd och en marinstyrka för övervakning till havs etablerades. Sverige bidrog till styrkan från oktober 2006 med en korvett, HMS Gävle, som ersattes av HMS Sundsvall i april 2007. Totalt deltog 68 svenskar.

De två sista FN-ledda fredsoperationerna som Sverige har bidragit till i större skala är de som genomförts i Bosnien och Liberia. I Bosnien tjänstgjorde 10 200 svenskar 1993 - 1999 i FN:s insats UNPROFOR (som senare blev Natoledda IFOR/SFOR och idag leds av EU, EUFOR). UNPROFOR:s uppgifter var bl a att stödja leveransen av humanitärt bistånd och att övervaka flygförbudszonerna.

Till operationen i Liberia (UNMIL) bidrog Sverige med ett kompani som ingick i en irländsk mekaniserad bataljon baserad i utkanten av Monrovia. Tillsammans utgjorde de UNMIL:s snabbinsatsstyrka som skulle rycka ut när stationära FN-förband i Liberia hade svårt att hantera en konfliktsituation samt visa närvaro i områden där FN inte fanns i övrigt. Det svenska truppbidraget påbörjades i februari 2004 och avslutades i november 2006. Drygt 230 svenskar har deltagit i UNMIL, en operation som fortfarande pågår.

SHIRBRIG (*Multinational Standby High Readiness Brigade for United Nations Operations*) bildades 1996 av sexton länder på begäran av FN, däribland Sverige. Syftet med styrkan, som hade sitt huvudkvarter i Danmark, var att FN skulle ha en militär resurs som kan rycka ut med kort varsel under en inledande fas i en fredsbevarande insats. SHIRBRIG har deltagit i fem operationer i Afrika och dessutom fungerat som stöd åt Afrikanska Unionen. Brigaden avvecklades dock 2009.

INSATSER UNDER SENARE ÅR

Världens just nu största FN-ledda fredsbevarande insats är MONUSCO i Demokratiska republiken Kongo med en uniformerad personal på över 20 000. MONUSCO ersatte 2010 den tidigare operationen MONUC och har bli ett stort ansvar för att skydda civila. Under 2003 drogs tusentals soldater från Uganda ut ur landet vilket ledde säkerhetsrådet till att anta en resolution om förstärkning. Fram till att FN-operationen kunde förstärkas sattes en franskledd EU-mission in under namnet Operation Artemis. En styrka på 80 personer från Svenska särskilda skyddsgruppen (SSG) samt ett mindre antal personer från fallskärmsjägerförbandet ingick i styrkan och deltog i strider mot militanta rebellgrupper. Idag bidrar Sverige med fem militärobservatörer till MONUSCO.

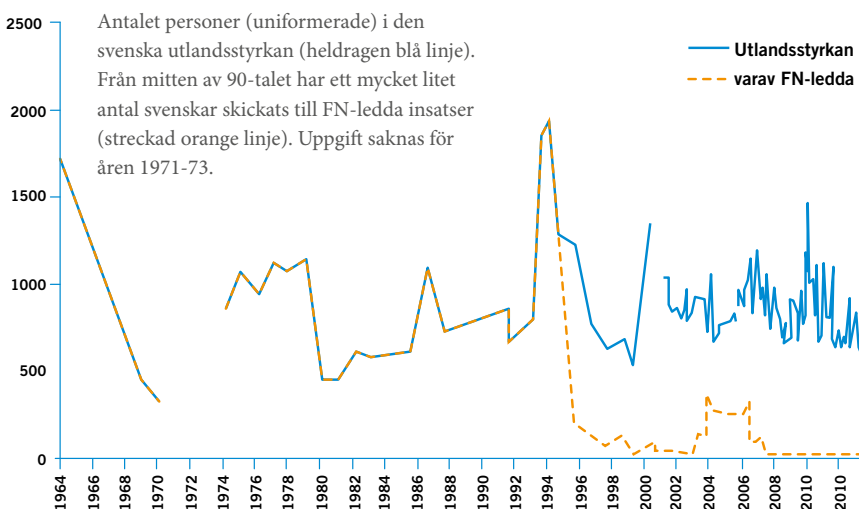
Förutom de FN-ledda operationerna har Sverige även deltagit i insatser ledda av Nato och EU. KFOR (Kosovo Force) är en insats som leds av Nato och etablerades 1999 efter ett mandat utfärdat av FN:s säkerhetsråd. Från början ingick omkring 50 000 soldater i KFOR vars syfte var att

upprätthålla fred och säkerhet i Kosovo. Idag tjänstgör där cirka 6 150 soldater från 30 länder. Från att ha bidragit med 850 militärer deltog Sverige i slutet av oktober 2013 med en avvecklingsstyrka på drygt 20 personer.

I Afghanistan började Sverige bidra till Nato-ledda ISAF (*International Security Assistance Force*) 2001 och leder sedan 2006 en militär styrka med huvudbas i staden Mazar-e-Sharif. Uppdraget är att ansvara för säkerheten i fyra provinser i norra Afghanistan, ett ansvar som gradvis håller på att lämnas över till de afghanska myndigheterna. Under 2013 gick det svenska bidraget in i ett samarbete tillsammans med Norge, Finland och Lettland och bildade *Nordic-Baltic Transition Support Unit*. I oktober 2013 hade Försvarsmakten 414 militärer på plats inom ISAF men denna siffra beräknas minska. Överlämningen till de afghanska myndigheterna förväntas vara klar i slutet av 2014. I Afghanistan tjänstgör också två svenska militära rådgivare i FN:s mission UNAMA (*United Nations Assistance Mission in Afghanistan*).

Under sju månader 2011 deltog Sverige även i en flyginnsats i Libyen. Den internationella insatsen OUP (*Operation Unified Protector*) grundade sig på ett beslut från säkerhetsrådet men leddes av Nato. Syftet med Sveriges bidrag var att bevara en flygförbudszon, skydda den civila befolkningen från Gaddafi-regimens förtryck och säkerställa att vapen inte exporterades från landet (s k vapenembargo). I den svenska insatsen ingick fem Gripenplan och 140 personer.

2012 fattade Sverige ett beslut om att skicka ett större bidrag till FN-insat-





Oktober 1974: UNTSO-observatörerna Celestin Van Horen från Belgien (till vänster) och Rune Nissen från Sverige vid Naqoura i södra Libanon.



Världens just nu största FN-ledda fredsbevarande insats är MONUSCO i DR Kongo. På bilden står några FN-soldater på vakt vid Bunagana i norra Kivuprovinzen.

sen MINUSMA i Mali. Bidraget skulle omfatta ett transportflygplan (C-130 Hercules) och i det svenska förbandet skulle även ingå en flygsäkringsstyrka, en flygtransportenhet och en nationell stödenhet. Det svenska bidraget skulle uppgå till ca 70 personer och vara operativt från oktober 2013 till januari 2014. FN meddelade dock senare att Sveriges bidrag inte kunde tas emot eftersom landningsbanorna i norra Mali inte skulle klara av tyngden av Herculesplanet. Det svenska bidraget till MINUSMA består istället endast av fem stabsofficerare.

EU utför samtidigt en utbildning för Malis armé, *European Union Training Mission Mali (EUTM Mali)* där instruktörer från flera europeiska länder deltar. Insatsen startade i början av 2013 och Sverige hade i oktober 2013 tio officerare och instruktörer på plats. EUTM Mali har till uppgift att utbilda maliska bataljoner i bl a vapenhantering, sjukvård och mänskliga rättigheter.

Sedan 2010 genomför EU motsvarande utbildning i Somalia tillsammans med Afrikanska Unionen, FN, USA och Uganda. Sex svenskar deltar för att bidra till en stabilisering av situationen i landet. EUTM Somalia leds från EU:s högkvarter i Uganda men förhoppningen är att kunna flytta delar till Mogadishu så snart säkerhetsläget har förbättrats. Insatsen har fått förlängt mandat av EU och den svenska regeringen har beslutat att Försvarsmakten ska fortsätta att delta under 2013.

UNMISS (*United Nations Mission in the Republic of South Sudan*) är en insats som startade 2011. Operationen är en insats enligt kapitel VII i FN-stadgan (d

v s *fredsframtvängande*) vilket anses vara FN:s kraftfullaste medel för fred och säkerhet. Det svenska bidraget till missionen består för närvarande av två samverkansofficerare och fyra stabsofficerare.

FN HAR VALTS BORT

Genom åren har den svenska försvarsmakten deltagit i 120 internationella uppdrag i 60 länder. Enligt Försvarsmakten har sammanlagt 100 000 svenskar tjänstgjort i utlandsstyrkan, men det är mer korrekt att säga att Sverige har bemannat 100 000 befattningar eftersom ett stort antal personer har deltagit i mer än en insats. 81 personer i den svenska utlandsstyrkan har avlidit under tjänst varav 16 till följd av stridshandlingar.

Sverige har även normalt ca 100 civila experter sekunderade till internationellt fredsbevarande arbete. Dessa är vanligtvis utskickade av Folke Bernadotteakademien, Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Kriminalvården och Sveriges Domstolar.

Trots att det inte finns någon officiell policy som anger vilken ledning Sverige ska prioritera visar statistiken tydligt att FN har valts bort som konflikthanterare. Med undantag för det svenska bidraget till FN-insatsen i Liberia 2004 - 2006 har Sverige sedan mitten av 1990-talet valt att inte bidra till FN-ledda insatser utan har nästan uteslutande deltagit i insatser ledda av Nato och EU. Totalt hade Sverige 492 personer i internationella militära insatser i oktober 2013. Av dessa deltog endast 29 i FN-ledda fredsoperationer, alltså 5,8 procent. Av den totala summan är 51 personer kvinnor (drygt 10,3 procent).

Sveriges medlemskap i EU (1995) och även det nära samarbetet med Nato är två

faktorer som tros ha påverkat vår utrikes- och säkerhetspolitik. Skiftet från fokus på FN-ledda insatser till sådana som är ledda av Nato eller EU kan också härledas till beslutet om att etablera *Nordic Battle Group*, en snabbinsatsstyrka som står i beredskap för insatser i EU:s regi. Sverige har tidigare lett två omgångar av Nordic Battle Group (2008 och 2011) och förbereder nu för en tredje omgång 2015. Styrkan består av enheter från Sverige, Finland, Norge, Estland, Lettland, Litauen och Irland.

HUR BESLUT FATTAS

Enligt regeringen syftar Sveriges engagemang i internationella fredsfrämjande insatser ytterst till att bidra till att upprätthålla internationell fred och säkerhet och därmed underlätta för en rättvis och hållbar global utveckling. Man menar också att svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser i förlängningen även handlar om att främja vår nationella säkerhet och svenska intressen.

Enligt 10 kap. 9§, regeringsformen får regeringen skicka trupp utomlands:

- om riksdagen medger det;
- om det är medgivet i lag som anger förutsättningarna för insatsen; eller
- om det är en skyldighet enligt en internationell överenskommelse.

Den beslutsfattande processen för att delta i internationella insatser påbörjas när en formell förfrågan kommer från FN (eller en annan aktör) till Sveriges utrikesdepartement (UD). UD inleder då en diskussion med andra relevanta departement och vid ett eventuellt beslut får Försvarsmakten påbörja en planering av insatsen. Detta ligger sedan till grund

för en regeringsproposition om deltagande. Enligt Sveriges nationella strategi för deltagande i internationella fredsinsatser (från 2008) har regeringen rätt att besluta om fredsbevarande operationer medan riksdagen måste godkänna insatser som är fredsframtvängande. Därtill fastslås att Sverige bör se över vilka åtgärder som kan sättas in i de fall när det begås exempelvis folkmord och det finns en lösning i säkerhetsrådet.

SVENSKA FOLKETS INSTÄLLNING

Enligt en undersökning av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2012 ansåg 52 procent av svenska folket att det är rätt att Sverige sänder soldater till militära insatser utomlands (även där det finns risk att de såras eller dödas).

28 procent menade att det är fel att Sverige skickar trupper till dessa insatser medan 19 procent inte hade någon åsikt i frågan. Studien visar att stödet har gått ned sedan 1990-talet, men detta kan delvis förklaras med att en större andel inte har någon åsikt samt att frågan var formulerad på ett annat sätt tidigare.

På frågan om Sverige bör öka eller minska antalet soldater i fredsfrämjande insatser ansåg 29 procent att de bör öka, 26 procent att de bör minska och hela 45 procent hade ingen åsikt. Enligt undersökningen var det främst män som tyckte att antalet soldater i internationell tjänst borde öka. Deltagarna i undersökningen blev också ombudade att svara på om vissa förhållanden påverkar Sveriges fred och säkerhet positivt eller negativt,

t ex när det gäller Sveriges deltagande i militära fredsfrämjande insatser. Här trodde 50 procent att Sverige skulle påverkas positivt, 20 procent att vi påverkas negativt, 20 procent trodde att det inte har någon betydelse och 10 procent hade ingen åsikt.

Det faktum att antalet personer utan åsikt har ökat när det gäller Sveriges bidrag till internationella insatser tyder på att det finns ett behov av mer information och diskussion kring frågan.

Läs mer på:
www.fn.se/fnsoldat



DET HÄR KAN DU GÖRA:

Var med och stöd FN:s fredsarbete! Här finns tre förslag på vad DU kan göra:

Rädda liv – röj en mina!

FN och dess partnerorganisationer jobbar hårt med att röja minerad mark efter väpnade konflikter för att människor ska kunna röra sig fritt och odla sin jord. Svenska FN-förbundet samlar genom sin kampanj *Röj-en-mina* in pengar till arbetet mot minor i Kambodja. Se www.fn.se/rojenmina eller sätt in ditt bidrag på PG 900079-5. Tack!

Skicka en blå hjälm!

I Världshorisont nr 4/13 finns ett vykort med en uppmaning om att Sverige ska öka sitt stöd till internationella fredsinsatser. Du kan även enkelt beställa ett eller flera vykort genom att kontakta Johanna Bazarschi på johanna.bazarschi@fn.se eller 08-642 25 85. Skriv under korten med ditt namn och posta det (till den svenska försvarsberedningen)!

Ladda ner vårt kampanjpaket!

Du kan engagera dig för ett ökat svenskt stöd till FN:s fredsbevarande arbete. Svenska FN-förbundet har satt ihop ett kampanjpaket med bakgrundsinformation och praktiska tips på olika sätt att påverka. Paketet finns på www.fn.se/fnsoldat. För mer information, kontakta Johanna Bazarschi på johanna.bazarschi@fn.se eller 08-642 25 85.

Foto: Johan Lundahl/Försvarsmakten



Klicka in och bidra till en bättre värld

**Bli medlem
i FN-förbundet!**

Ring 08-462 25 40
eller ansök på fn.se

ROLF ANDERSSON, MATS BJÖRKENFELDT,
PER BOSTRÖM OCH LARS-GUNNAR LILJESTRAND

LAGEN MOT KRIG

OM FN-STADGANS
VÅLDSFÖRBUD OCH
AGGRESSIONSKRIGEN

FÖRORD AV THAGE G PETERSON

CELANDERS FÖRLAG

”en glimrende, tydlig lett tilgjengelig bok om FNs kollektive fredssystem og aggresjonsforbudet som selve kjernen i FN-pakten. Om respekt for staters like rettigheter og suverenitet, et system som var tenkt å verne mindre stater mot overgrep fra stormakter.”

Fredrik S Heffermehl, författare till
The Nobel Peace Prize. What Nobel Really Wanted

”Alla medlemmar skola i sina internationella förbindelser avhålla sig från hot om eller bruk av våld, vare sig riktat mot någon annan stats territoriella integritet eller politiska oberoende, eller på annat sätt oförenligt med Förenta Nationernas ändamål.”

FN-stadgan artikel 2.4

Danskt band, 208 sidor

ISBN: 978-91-87393-05-1

Finns i väl sorterade bokhandlar och nätbokhandlar

Kan även beställas direkt från förlaget

Direktpris 150 kr plus frakt

Hans Corell

Årets FN-vän

”Årets FN-vän är en rättskaffens man. Han har övervakat sakernas tillstånd som undergeneralsekreterare i Förenta Nationerna, varit med och lagt grunden för Internationella brottmålsdomstolen och bistått i upprättandet av tribunalerna för Rwanda, Sierra Leone och Kambodja. Han har dessutom alltid varit en tydlig och engagerad röst i den svenska FN-debatten. Årets FN-vän 2013 är Hans Corell.”

Så lät det när Årets FN-vän officiellt utnämndes i Stockholms konserthus den 23 oktober. Pristagaren själv lyfte i sitt anförande världssamfundets oförmåga att agera i Syrien där över 100 000 människor mist livet och sex miljoner är på flykt inom eller utanför landet.

– Det är en skam att säkerhetsrådet inte förmår ingripa för att stoppa konflikten. Bristen på statsmannaskap hos de ledande staterna är skrämmande, sa Hans Corell.

– Och jag tänker inte bara på Syrien, utan på nästa ”Syrien”, och nästa... Det måste bli en ändring när det gäller medlemsstaternas agerande, för det är de som är problemet. Om de bara följde FN-stadgan skulle organisationen vara fantastisk!

MÄNGDER AV UPPDRAG

Hans Corell har en lång karriär och mängder av internationella uppdrag bakom sig. Efter juristexamen 1962 jobbade han i tio år i det svenska domstolsväsendet och kom därefter till justitiedepartementet där han så småningom blev rättschef. När han 1984 blev erbjuden att gå över till utrikesdepartementet spelade hustrun Inger en viktig roll.

– Hon var lärare i moderna språk och tyckte att det vore roligt om det blev mer internationella kontakter. Så hon uppmanade mig att tacka ja, berättar han.

Som chef för utrikesdepartementets rättsavdelning började Corell följa med på de årliga delegationerna till FN:s generalförsamling. Han tog initiativ till ett globalt nätverk för rättschefer, ett nätverk

som är i gång än idag. Han genomförde uppdrag med koppling till Europarådet, OECD och ESK, nuvarande OSSE. När Berlinmuren föll i slutet på 80-talet jobbade han en period intensivt med kontakter med länder i det befriade östra Europa.

Sedan bröt kriget ut på Balkan och 1992 blev Corell tillfrågad om han kunde bli en av tre krigsförbrytarrapportörer för ESK. Uppdraget ledde till att de tre föreslog att en internationell krigsförbrytartribunal för Exjugoslavien skulle inrättas. ESK överlämnade förslaget till FN där säkerhetsrådet beslöt inrätta Jugoslavientribunalen.

I januari 1994 fick Hans Corell ett



Foto: FN/Mark Garten

I januari 2003 diskuterade FN:s säkerhetsråd inrättandet av en krigsförbrytartribunal i Kambodja. På bilden talar Hans Corell och Kambodjas representant Sok An med pressen efter mötet.

viktigt telefonsamtal. Det var från FN:s dåvarande generalsekreterare Boutros Boutros-Ghali som undrade om han ville jobba för honom. I mars tillträdde han så tjänsten som FN:s rättschef, eller mer korrekt ”undergeneralsekreterare för rättsliga frågor”. En månad senare bröt folkmordet i Rwanda ut.

– Jag minns Boutros-Ghalis förtvivlade vädjan om att få sätta in 3 500 fallskärms-soldater som militären ansåg skulle räcka för att stoppa folkmordet. Men inga länder ville bidra!

Åren som följde blev intensiva – först tre år med Boutros-Ghali som chef,



Foto: AnnaLena Andrews

Juristen och FN-diplomaten Hans Corell tog i oktober emot utmärkelsen Årets FN-vän av Svenska FN-förbundet.

därefter sju år med Kofi Annan. Han jobbade med havsrättskonventionen, Jugoslavien- och Rwandatribunalerna och olja-för-matprogrammet i Irak. 1998 representerade han FN:s generalsekreterare när stadgan för internationella brottmålsdomstolen (ICC) antogs i Rom. Sedan följde förhandlingar om tribunalerna för Sierra Leone och Kambodja.

AKTIV PENSIONÄR

2004, samma år som han fyllde 65, hade han jobbat tio år i FN och valde då att lämna sin post. Men sällan har man sett en mer aktiv pensionär. På hans webbsida havs.se framgår att han i dagsläget har 28 olika uppdrag som rådgivare, expert, ledamot m m. Han är en av fyra ledande jurister i den sk Hammar-skjöldkommissionen som i september 2013 lämnade sin rapport. Kommissionen anser att det finns ny bevisning kring Dag Hammar-skjöld's död och att FN därför bör öppna upp sin utredning på nytt, något som generalsekreteraren nu sannolikt kommer att föreslå till generalförsamlingen.

■ AnnaLena Andrews

Förhandlingarna igång om nya utvecklingsagendan

Den 25 september hölls toppmöte i New York om den nya globala utvecklingsagendan efter 2015. Många av medlemsstaterna uttryckte starkt att nya förhållningssätt behövs för att kunna tackla utmaningarna som ligger framför mänskligheten. I sina tal tryckte många på för en bredare utvecklingsagenda än millenniemålen. Ett genomgående tema var det behövs ett integrerat förhållningssätt där fred och säkerhet, mänskliga rättigheter, social rättvisa och miljömässigt förvaltarskap flätas samman.

Vidare betonades att det behövs en strategi som fokuserar på det mest elementära: att förbättra levnadsvillkoren för de allra fattigaste och mest utsatta. Majoriteten av medlemsstaterna var överens om att utrotningen av fattigdom och hunger ska vara den nya utvecklingsagendans mest centrala fråga.

SÄTTA RAMEN

Fokus för mötet låg på att besluta om en gemensam process framåt och att sätta ramarna för den nya agendan. Ett slutdokument antogs med betoning på hur man kan förena fattigdomsbekämpning och de tre dimensionerna av hållbar utveckling: social, ekonomisk och miljömässig. Medlemsstaterna beslutade även om en tidsplan för de fortsatta förhandlingarna.

– Detta är viktigt eftersom det möjlig-

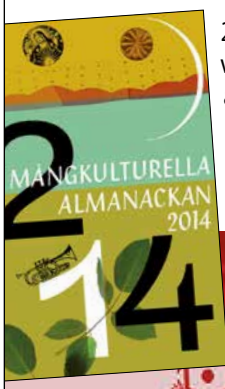
gör för samtliga aktörer att orientera sig i processen och veta vilka fokusområden som bör prioriteras mest framöver, säger Hanna Hansson på Concord Sverige, samordnare för det svenska civilsamhället i post-2015 processen.

På frågan hur den nya utvecklingsagendan kommer att skilja sig från millenniemålen svarar hon att processen redan i detta stadium har ett bredare deltagande och engagemang från olika aktörer. Det finns nu också ett tydligare fokus på hur man kan integrera de tre dimensionerna av hållbar utveckling. Vidare kommer den nya agendan att gälla alla länder, samtidigt som den ska anpassas till varje lands förutsättningar.

■ Jessica Dervish, praktikant



Håll lätt reda på viktiga dagar



24 nyår. Vem firar när och vad? Alla de stora religionernas viktiga dagar. Ett stort urval internationella dagar, FN:s och andras. Dessutom 365 alternativa namnsdagar. Mångkulturella almanackan visar högtider som firas i det moderna Sverige. Pris 120 kr + frakt. (Mängdrabatt).

Köp i webbshopen på vår hemsida mkc.botkyrka.se



facebook.com/FolkeBernadotteAcademy
@FBAFolke



FOLKE
BERNADOTTE
AKADEMIN

MYNDIGHETEN FÖR FRED, SÄKERHET OCH UTVECKLING

FOLKE BERNADOTTEAKADEMIN ÄR en myndighet med uppgiften att verka för goda och effektiva internationella fredsinsatser. Det sker i huvudsak genom rekrytering och utsändande av civil personal, utbildning, forskning och utveckling. Vi har civila experter i 15 länder. FBA är en del av det svenska internationella utvecklingsarbetet.

Läs mer på www.folkebernadotteacademy.se

FÖR FRED, SÄKERHET OCH UTVECKLING.



FN-pionjär blev Årets FN-supporter

Sedan 2008 har FN-förbundet utsett "Årets FN-supporter" ur den svenska FN-rörelsen. I år går utmärkelsen till 90-åriga Gunborg Hedqvist från Göteborgs FN-förening. Motiveringen lyder: "Årets FN-supporter har varit medlem i förbundet länge, sannolikt sedan 1956. Hon var en av pionjärerna i den västsvenska delen av FN-rörelsen och blev också en del av

FN-förbundets styrelse. Hon träffade tidigt Kofi Annan och anser att FN:s roll och uppdrag måste förtydligas."

VÄCKTES TIDIGT

Gunborgs engagemang för frågor rörande demokrati, rättvisa och fred väcktes i tidig ålder. Genom att delta i en kurs om svenskt utvecklingsarbete och proble-

matiken i fattiga länder började hon intressera sig på allvar för FN:s arbete. Detta inspirerade henne till att skapa Uddevalla FN-förening under mitten av 1950-talet där hon tog sig an uppdraget som sekreterare och studieledare.

Sedan dess har Gunborg bl a suttit i FN-förbundets styrelse och arbetsutskott, varit aktiv i Göteborgs och Bohus FN-distrikt samt varit med och arrangerat studieresor till andra länder. Sist men inte minst har hon varit ordförande i Göteborgs FN-förening i tolv år.

På grund av en stundande ögonoperation hade Gunborg ingen möjlighet att närvara vid prisutdelningen den 23 oktober på Konserthuset i Stockholm. Annelie Börjesson, ordförande för Göteborgs FN-förening, tog emot priset i hennes ställe.

– Det känns fantastiskt roligt och ärofyllt att bli tilldelad detta pris. Jag är stolt över att ha fått vara del av en sådan betydelsefull och växande verksamhet som Svenska FN-förbundet under så många år, säger Gunborg och ler.

■ Jessica Dervish, praktikant

OWNED BY COCOA FARMERS

Divine är det enda chokladföretaget med fairtrade choklad som är delägt av kakaobönderna. Detta ger bönderna en garanterad inkomst och del i företagets vinster samtidigt som du kan njuta av deras fantastiska choklad.

Hitta våra återförsäljare på vår hemsida.

MADE FOR CHOCOLATE LOVERS

The House of Fair Trade
J A Wettergrens Gata 6
421 30 Västra Frölunda
Tel 031 - 22 46 96
info@housefairtrade.se
www.housefairtrade.se

Ge bort en julklapp som förändrar liv!

KÖP DINA JULKLAPPAR i Afrikagruppernas gåvoshop och bidra till en rättvis värld. Här hittar du allt från kycklingar och odlingslotter till smycken och upplevelser. Gå in på www.afrikagrupperna.se och handla redan idag.



Tillsammans förändrar vi liv!

plusgiro 90 03 37-7
www.afrikagrupperna.se



Världshorisont som julklapp

Ge bort en prenumeration på Världshorisont i julklapp! För 190 kr får du ett snyggt presentkort med kuvert samt fyra nummer av tidningen i mottagarens brevlåda under 2014.

Beställ senast 18/12 via varldshorisont@fn.se



Nyanställda på FN-förbundet

Mikaela Pietrzak Björling är ny webb-redaktör. Carolina Given-Sjölander är vikarierande kampanjansvarig.

Schysst jul

FN-förbundet medverkar på julmarknaden *Schysst jul* den 7-8 december på ABF-huset i Stockholm. Vid vårt bord kan man köpa fina julklappar och gåvobevis att lägga under granen. Den 8/12 kl 12 visar FN-förbundet kortfilmen *Ana fyller 14* och bjuder på diskussion med filmens regissör Shari Sabel Strandmark. Info: www.schysstjul.se

Kommande ABC-kurser

8/12: B-kurs i Umeå (Fred)
17/1: A-kurs i Göteborg (FN)
6/2: A-kurs i Uppsala (FN)
18/2: B-kurs i Stockholm (MR)
20/2: B-kurs i Umeå (MR)
22/2: B-kurs i Göteborg (Fred)
15/3: B-kurs i Malmö (Utveckling)
Läs mer på www.fn.se/utbildning/

FN-forum

Boka in nästa FN-forum som äger rum i Stockholm 10-11 maj 2014!

UNg-lägret 2014

Under 27 år? Boka in 15-18 maj då vi har vårt UNg-läger. Läs mer på fn.se/ung/

Stöd vår Syrienkampanj!

FN-förbundet samlar in pengar till FN:s livsmedelsprogram och dess insatser för de nödställda i och omkring Syrien. Sms:a SYRIEN till 72909 och skänk 50 kr eller gå till www.fn.se/syrien



En julklapp för framtiden

Skydda regnskog i Ecuador och Colombia genom att stödja föreningen Rädde Regnskog! Tillsammans med lokal befolkning arbetar vi för att bevara skogen och dess viktiga funktioner. Som tack för din insats får du ett vackert gåvobevis.



rädde regnskog

www.raddaregnskog.se

pg 41 42 41-0



SMS:A AKUTHJÄLP200 TILL 72 980 SÅ SKÄNKER DU 200 KRONOR.
SMS:A AKUTHJÄLP50 TILL 72 980 SÅ SKÄNKER DU 50 KRONOR.

ETT DESPERAT ROP PÅ HJÄLP IFRÅN FILIPPINERNA!

Bilderna ifrån förödelsen på Filippinerna är ohyggliga. Ingen gång i historien har orkanens styrka varit lika kraftig. Tyfonen Haiyan skonade inget i sin väg. Trots förberedelser så har tiotusentals människor dödats och närmare 10 miljoner människor har drabbats av katastrofens fruktansvärda kraft. Fokus ligger just nu på att rädda liv. Vi arbetar med den erkänt duktiga schweiziska

organisationen Medair och en lokal partner för att ge tak över huvudet och det allra nödvändigaste för de svårast drabbade. Hjälpen koncentreras till västra delen av ön Leyte och ytterligare en ö, Panay. Behoven är enorma och det handlar om att rädda liv. Din gåva öronmärks till att hjälpa dessa extremt utsatta människor. TACK!

Läs mer om hur du kan hjälpa till på lakarmissionen.se

Läkarmissionen 
Förändrar framtiden för utsatta människor



En samlade kick-off för FN-föreningarna i Örebro FN-distrikt.

En inspirerande kick-off

Örebro FN-distrikt samlade sina FN-föreningar till en inspirerande kick-off i Laxå. Deltagarna diskuterade engagerat gemensamma insatser och peppades med information om vad FN står för och gör. Dagen avslutades med en resa i Tibet med ord och bild av Anna Andersson som besökt landet.

Många ungdomar uppmärksammade Flickadagen

Unga som engagerar sig för unga – kan det bli bättre? På Stockholms läns FN-distrikts arrangemang på Internationella flickadagen i oktober dominerade ungdomarna. Framför allt de unga kvinnorna visade att de ställde upp på kvällens tema "Låt flickor välja sin egen partner". Evenemanget kulminerade med opinionsbildning och mingel mot barn- och tvångsäktenskap. Liksom förra året var Riksorganisationen GAPF (Glöm aldrig Pela och Fadime) medarrangör. Julia Gerstrand, FN-förbundets kampanjansvarige, berättade om kampanjen *Flicka* och de framsteg som den möjliggjort. Kristina Ljungros, förbundsordförande RFSU, visade på vikten av att låta

flickor få göra individuella val när det gäller sin sexualitet, sitt liv och sin partner.

*Karin Lundqvist Zelande,
ordförande Norrtälje FN-förening*

Burkina Faso i fokus

Kalmar/Ölands FN-förening arrangerade en temadag av Afrika för att visa på samarbeten mellan aktörer i regionen och länder i Afrika. T ex har FN-föreningen tillsammans med Torslunda församling samarbetat med människor i Burkina Faso. Den drivande kraften har föreningens styrelsemedlem Eva Traore Dahlberg varit. Hon fungerade även som temadagens konferencier och lotsade deltagarna genom det varierade programmet av föreläsningar, workshops, försäljning, filmvisningar, middag och teater. Ett projekt som lyftes fram under dagen handlade om att ge föräldralösa flickor möjlighet till skolgång.

FN-dagen i korthet landet runt

Här följer ett urval av hur FN-föreningar runt om i Sverige uppmärksammade FN-dagen:

BORLÄNGE FN-FÖRENING arrangerade tillsammans med andra lokala föreningar ett öppet möte om barnäktenskap på FN-dagen. Filmen "Ana fyller 14" visades och följdes med fika, diskussion och sång.

Foto: Anna Hamrin



Barn sjunger för fred i Bräcke.

Det blev festligt värre på FN-dagen på äldreboendet Gimsätra tack vare **BRÄCKE FN-FÖRENING**. Flaggan var hissad, tal hölls och därefter blev det allsång. Föreningens ordförande Siv Nordqvist, som varit engagerad i rörelsen i över 30 år, säger sig aldrig ha upplevt en sådan trevlig FN-dag. Dessutom sjöng Bräcke barnkör för fred i Bräcke kyrka.

ESKILSTUNA FN-FÖRENING uppmärksammade på FN-dagen flickors utsatta situation genom en utställning och filmvisning av "Ett land utan kvinnor". Flera medlemmar har ett brinnande engagemang för jämställdhetsfrågor.

Foto: Kang Su



Flickors situation uppmärksammas i Eskilstuna.

På FN-dagen hade **GÄVLE FN-FÖRENING** ett informationsbord på stadsbiblioteket där man samlade in namnunderskrifter för hållbar utveckling. FN-förbundets internationella programhandläggare Jonas Wikström föreläste på en högstadieskola och ungdomssektionen informerade om FN på en gymnasieskola. Tidigare, på Flicka-dagen, sålde föreningen fjärilsbroscher till förmån för kampanjen *Flicka*.

GÖTEBORGS FN-FÖRENING visade filmen "Ana fyller 14" för gymnasieelever. Styrelserepresentanter, ungdomssektionen och millenniemålsambassadörer fanns på plats för diskussion. De höll föreläsningar på Hulebäcksgymnasiet och ett föredrag i en församling. Dessutom uppvaktade de "Årets FN-supporter" - fantastiska Gunborg Hedqvist.

HAPARANDA FN-FÖRENING högtidlighöll FN-dagen i Haparanda kyrka genom fantåg, musik och eftertanke. Ordförande Harald Dahlgren höll tal och en insamling gjordes till människor i Syrien.

FN-dagen uppmärksammades av **HUDIKSVALLS FN-FÖRENING** genom en bössinsamling i centrum till kampanjen *Flicka*. På kvällen hölls en föreläsning om kvinnors rättigheter.

KALMAR/ÖLANDS FN-FÖRENING deltog i FN-dagsfirandet på en gymnasieskola där man pratade med ungdomar och hade ett informationsbord.

KRISTIANSTADS FN-FÖRENING firade FN-dagen i samarbete med andra lokala föreningar. Ing-Britt Pettersson Nyholm höll tal om FN:s roll i världen. En kör förgyllde firandet och ett projekt för rent vatten i Tanzania presenterades.

FN-dagen firades av **KRISTINEHAMNS FN-FÖRENING** med ett offentligt möte i Stadsbibliotekets hörsal. FN-tal, en utställning om millenniemålen och en presentation med efterföljande diskussion utgjorde kvällen.

På FN-dagen fokuserade **LAHOLMS FN-FÖRENING** på flickors situation. Ordförande

Bodil W Bengtsson medverkade i gymnasieklasser med film, samtal och övningar. En utställning från kampanjen *Flicka* visades tillsammans med flaggor från hela världen.

Foto: Jacob Nyrenark, Japuz Productions



600 FN-ballonger släpps upp i skyn i Landskrona.

3 879 elever firade FN-dagen med lika många FN-flaggor i det 600-årsjubilerande Landskrona. **LANDSKRONA FN-FÖRENING** firade FN-dagen tillsammans med staden med en uppseendeväckande manifestation. Högtids-talet hölls av föreningens ordförande sedan mer än 30 år tillbaka, Tor Johanson. Talets tema var Landskrona - ett FN i miniatyr - med invånare från långt över hundra nationaliteter. En 1,2 mil lång halsduk som stickats av landskronabor rullades ut.

- Denna fantastiska halsduk, skapad av så många frivilliga krafter, gamla som unga, från olika nationaliteter ser jag som sinnebilden för FN och dess grundtankar. Låt den symboliskt bli ett värmande skydd, sa Tor Johanson.

Sedan släpptes 600 FN-ballonger upp i skyn. Den följande söndagen medverkade föreningen vid en FN-gudstjänst.

LAXÅ FN-FÖRENING firade FN-dagen för tredje gången i rad i samarbete med Svenska kyrkan. Ordförande Charles Swenson höll ett tal i FN:s tecken. Sedan fick besökarna på ett omskakande sätt, via ett familjealbum, följa en familj som flytt Syrien.

LIDINGÖ FN-FÖRENING tillsammans med Svenska kyrkan i Lidingö hade Hans Corell som föreläsare. Corell berättade om FN:s arbete och om sina erfarenheter från tio år som FN:s undergeneralsekreterare för rättsliga frågor.

Två visningar av filmen "Innan regnet faller" arrangerades på FN-dagen av **LIDKÖPINGS FN-FÖRENING**. De följdes av fika och samtal. För de lite yngre besökarna erbjöds uppträdanden av lokala band, miniföreläsningar, en utställning om kampanjen *Flicka* samt filmvisning.

LIDKÖPINGS FN-FÖRENING samarbetade på FN-dagen med andra lokala aktörer på temat "Rätten att vara människa". FN-förbundets ordförande Aleksander Gabelic höll både inlednings- och avslutningstal. Bland övriga föreläsare deltog bl a Bengt Westerberg. På kvällen närvarade föreningen med ett bokbord vid en fredskonsert av Östgötamusikerna.

FN-dagen firades traditionsenligt av **LULEÅ FN-FÖRENING** i Luleå domkyrka. Föreningens ordförande Anette Garney uppmärksammade den positiva utveckling som skett i världen tack vare millenniemålen. Ett tal hölls om fördelningen av världens vattenresurser och dess konsekvenser. Kvällen avslutades med körsång och stämmingsfull ljusständning.

På FN-dagen arrangerade **LUNDS FN-FÖRENING** tillsammans med andra föreningar ett evenemang som uppmärksammade det mänskliga lidandet i Syrien. FN-förbundets pressekreterare Pekka Johansson var föredragshållare och därefter visades filmen "Wallströms resolution" om arbetet mot sexuellt våld i krig.

MJÖLBY-MOTALA FN-FÖRENING anordnade tillsammans med lokala scouter ett fackeltåg för fred, rättvisa och jämlikhet. Sen genomfördes en välbesökt konsert med Kulturskolan under rubriken "I have a dream" med motiveringen att det vi drömmer om är viktigt då det styr hur vi sedan handlar.

NACKA FN-FÖRENING arrangerade på FN-dagen en föreläsning om romers situation med Hans Caldaras. F d biståndminister Gunilla Carlsson talade om sitt arbete med högnivåpanelrapporten inom post-2015. På ett köpcentrum informerade FN-föreningen om sin verksamhet där även en barnkör sjöng.

Foto: Nacka FN-förening



En blå basker, Brittis Lannerfors, fanns på plats när före detta biståndminister Gunilla Carlsson talade. På fotot syns även Nacka FN-förenings ordförande Anders Tiger.

På FN-dagen uppmärksammade **NEDAN-SILJANS FN-FÖRENING** Dag Hammarskjöld med stor uppslutning. Det serverades FN-bakelser, FN-flaggor vajade, Hammarskjölds liv skildrades och Thage G Peterson höll ett glödande tal om vikten att stärka FN.

FN-dagen firades av **NORDANSTIGS FN-FÖRENING** på en skola. FN-föreningen ordnade i strålände väder en tipspromenad med frågor från kampanjen *Världskoll*.

NORRTÄLJE FN-FÖRENING anordnade på FN-dagen en internationell afton tillsammans med flera andra föreningar inom ett nätverk för ensamkommande flyktingbarn. Deltagarnas geografiska kunskaper sattes på prov med en klurig frågesport och det bjöds på underhållning i form av sång, jonglering och gitarrspel.

NYBRO FN-FÖRENING firade FN-dagen genom att informera om FN och sälja ekologiskt och Fairtrade-märkt te och kaffe i en mataffär. Där såldes även FN-bakelsen. På kvällen anordnades en samling för allmänheten. Fagerslätt-skolan genomförde en temavecka om FN.

NYKÖPINGS FN-FÖRENING anordnade öppet hus på FN-dagen med filmvisning och dans. Fem ungdomar berättade om sina volontärsatser i skolor i Tanzania.

OCKELBO FN-FÖRENING genomförde på FN-dagen en föreläsning med FN-förbundets organisationssekreterare Eva Brattander om millenniemålen och post-2015. På torget var FN-flaggan hissad dagen till ära.

FN-dagen uppmärksammades på två sätt av **OLOFSTRÖMS FN-FÖRENING**. Dels genom en utställning på biblioteket och dels genom visningen av filmen "Lore". Ordförande Jacek Jurkowski inledde filmvisningen med ett tal om FN:s roll i aktuella världshändelser.

PARTILLE FN-FÖRENING firade FN-dagen med utställning om millenniemålen. På kvällen arrangerades ett möte där ett ungdoms- och demokratiprojekt samt en resa till Makedonien presenterades.

I samband med FN-dagen tog medlemmarna i **SOLLEFTEÅS FN-FÖRENING** till kaffe och kakor för att sprida värme och kunskap om FN på torget. Med ballonger till barnen och värdefulla samtal med intresserade förbipasserande blev dagen lyckad.

LANDET RUNT.

AKTIVITETER I FN-FÖRENINGAR OCH FN-DISTRIKT

FN-dagen firades av **SOLENTUNA FN-FÖRENING** som tidigare år i ungdomshuset Satelliten. FN-förbundets generalsekreterare Linda Nordin höll ett tal om hur FN kan visa mod för en bättre värld. Månaden innan hade föreningen både uppmärksammat millenniemålen på ett köpcentrum och haft en stor internationell fredsfest.

I samband med FN-dagen deltog **SOTENÄS FN-FÖRENING** i kommunens Oktobermässa. De belyste millenniemålen och sitt projekt i Nica-ragua. Själva FN-dagen firade de tillsammans med Sotenäs mångfaldsgrupp.

På FN-dagen gästade Petter Ölmunger från **STENUNGSUND, TJÖRN OCH ORUST FN-FÖRENING** en sopplunch. Han föreläste och ledde ett samtal om FN:s reformbehov. Frågorna handlade om allt mellan vetorätten till hur man engagerar sig i en FN-förening.

STOCKHOLMS FN-FÖRENING och dess ungdomssektion firade FN-dagen på Stockholms Central tillsammans med FN-förbundet och fem andra organisationer inom FN-familjen. Där arrangerades bl a en omröstning för nya utvecklingsmål. Föreningens studentsektion firade FN-dagen med en stor fest där FN-förbundets ungdomssekreterare Martin Holmberg deltog.



Foto: Per Magnusson

Sanna Larsson, Sayuri Yoshikai och Oliva Lövgren på Stockholms Central.

På FN-dagen bjöd **SUNNE FN-FÖRENING** in en ekostrateg som höll ett föredrag där behoven för världens fattigaste människor belystes. Debatten kopplades till livsmedelsförsörjning och sysselsättning.

Med anledning av FN-dagen lade **SYDVÄSTRA SKÅNES FN-FÖRENING** ut information om FN under två veckor på biblioteken i Anderslöv, Bara, Klågerup, Svedala, Vellinge och Trelleborg.

UMEÅ FN-FÖRENING delade FN-dagen till ära ut godis och FN-bakelsen till glada och nyfikna studenter vid Umeå universitet. En föreläsning hölls av FN-förbundets handläggare för fred och säkerhet, Johanna Bazarschi, på temat "Skyldigheten att skydda".

UPPSALA FN-FÖRENING uppmärksammade FN-dagen på Stora torget. De förbipasserande fick, förutom möjlighet att diskutera, en upplaga av FN-förbundets tidning "Världens bästa nyheter."

VARBERGS FN-FÖRENING utmanade Varbergsborna på FN-dagen med en omröstning om vilka millenniemål de tyckte var viktigast. Detta genom att besökarna fick hålla en skopa med pärlor i en burk för det mål de ansåg var viktigast. En lyckad aktivitet som inbjöd till prat. Man visade även en dokumentärfilm om ett flyktingläger i Schweiz.

Ensam på scenen, med sin bok i handen, talade Göran Rosenberg under en timme till 225 trolldundna personer om händelser under andra världskriget. På mötet som arrangerades av **VÄRGÅRDA FN-FÖRENING** följde information om FN, musik, pizzaätande och mingel. På ett tidigare arrangemang delade två ungdomar med sig av sina upplevelser som volontärer på ett barnhem för flickor i Tanzania. FN-förbundets handläggare för utvecklingsfrågor Berith Granath föreläste om millenniemålen.

VÄRNAMO FN-FÖRENING uppmärksammade på FN-dagen Dag Hammarskjöld och den händelse som tog hans liv. Detta genom diskussioner och musik förankrad i hans verk Vägmarken.

VÄSTERDALARNAS FN-FÖRENING släppte på FN-dagen upp ballonger i Malung tillsammans med skolbarn som skrivit egna dikter. På folkhögskolan genomfördes föreläsningar om FN och situationen i Syrien. En utställning om millenniemålen visades under hela veckan.

VÄSTMANLANDS FN-DISTRIKT och **VÄSTERÅS FN-FÖRENING** inledde FN-dagen med en frukost som övergick i sång av elever på Vallbyskolan. Samtidigt invigdes en bildutställning. Dagen avslutades med ansiktsmålning, tipspromenad och samtal om FN:s betydelse.

VÄXJÖ FN-FÖRENING anordnade två föreläsningar, på svenska respektive engelska, där FN-förbundets praktikant Hanna Gynnerstedt talade om aktuella FN-frågor.

ÖREBRO FN-FÖRENING uppmärksammade FN-dagen tillsammans med flera andra föreningar. Fokus låg på framtiden för Liberias barn och kvinnor. Ledstjärnan i debatten var barnkonventionen. För sjunde året i rad uppmärksammade även Harald Lundberg FN-dagen på Norrby senior-boende i Örebro.

Foto: Mikael Norberg



Örebro FN-förenings ordförande Staffan Göransson sätter fokus på framtiden för Liberias barn.

På FN-dagen var **ÖRNSKÖLDSVIK FN-FÖRENING** värd för en FN-afton i Brukskyrkan.

ÖSTHAMMARS FN-FÖRENING uppmärksammade på FN-dagen situationen i Syrien. Efter en intressant diskussion beslöt deltagarna sig för att träffas igen för att ytterligare belysa det som sker. De genomförde även en insamling till Syrien.

Förbättra världen. Bli medlem.

FN är den enda organisation som dagligen motarbetar världens problem på ett globalt plan. Men det sker inte automatiskt. Vi behöver ditt medlemskap för att göra FN bättre och starkare.

"Jag gillar att FN-förbundet jobbar med hela bredden av globala frågor."



CAROLINA KLÜFT
Medlem i Svenska FN-förbundet

SKRIV TILL LANDET RUNT:

Redaktör: Eva Brattander
E-post: eva.brattander@fn.se
Telefon: 08-462 25 53



ALEKSANDER GABELIC
ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

SVERIGE KAN BIDRA MED FLER FN-SOLDATER

Dag Hammarskjöld bidrog till att FN:s säkerhetsråd beslutade om FN:s första fredsbevarande trupper i samband med Suezkrisen 1956. Sedan dess har många svenskar och andra deltagit i FN:s fredsoperationer.

I dag diskuteras fredsbevararnas roll i många sammanhang. Det är ett faktum att FN behöver fler soldater, att standarden på trupperna inte alltid är tillräckligt hög och att det ofta finns ett gap mellan mandat och faktisk förmåga. Bristerna skadar FN:s trovärdighet. Förra hösten upplevde sig civilbefolkningen i östra Kongo sviken av FN då M23-gerillan intog flera byar och städer. I år har FN:s närvaro där förstärkts med en interventionsbrigad och i skrivande stund verkar M23 ha gett upp.

Sverige har en stolt historia som fredsbevarare. Många som bor i Sverige har en släkting som har varit ute i FN-tjänst. Många svenskar tror att vi än i dag har ett stort antal svenska militärer i FN-insatser. De flesta blir förvånade när de hör att knappt trettio svenskar bär den blå FN-baskern.

Sverige bidrar med humanitärt bistånd och understödjer FN:s arbete med mänskliga rättigheter och utvecklingsarbetet i stort vilket är välkommet och mycket positivt. Svenska FN-förbundet har under flera år påtalat vikten av att Sverige också mer aktivt ska bidra till freds- och säkerhetsarbetet i FN genom att ställa fler soldater till världsorganisationens förfogande.

Sverige är inte det enda landet i västvärlden som drastiskt har dragit ner sina truppbidrag till FN-ledda missioner. Mindre än en procent av personalen i FN:s fredsfrämjande insatser i Afrika kommer från ett EU-land. Nu kommer positiva signaler

från de nordiska utrikesministrarna om att man gör sig beredd att skicka FN-soldater till Syrien med brasklappen ”när det är möjligt”. Det är ett viktigt besked men det visar samtidigt hur illa världssamfundet har hanterat och hanterat kriget i Syrien.

FN har ansvaret för internationell fred och säkerhet. I det perspektivet måste medlemsländerna i enlighet med sina åtaganden i FN-stadgan bidra med fler fredsbevarare. FN-förbundet har uppvakttat flera försvarsministrar och framfört vårt krav på fler svenska FN-soldater. Vi välkomnade tidigare i år ambitionen att bidra i Mali. Även om det erbjudna bidraget inte förverkligades fullt ut finns all anledning att ge FN-insatsen där, och insatser på andra ställen, nya erbjudanden.

Svenska soldater gör skillnad i fredsbevarande operationer i kraft av god utbildning, utrustning och ett jämställdhetsperspektiv. Insatsen i Liberia 2004-2006 hyllas fortfarande av många. Vi har också flera FN-poliser i fält som gör nytta och skillnad för människor.

Alla kan göra en insats för ett mer aktivt svenskt deltagande i FN:s fredsarbete. Ett enkelt sätt att engagera sig är att gå med i en FN-förening och delta i FN-förbundets arbete för fler svenska FN-soldater.

FN:s tre pelare fred och säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter är beroende av varandra. Om de med stöd av medlemsländerna kan fås att samverka bättre bidrar det till att göra FN:s arbete i fält bättre. Därmed förbättras också tillvaron för fler människor på jorden.

Nästa nummer

...av Världshorisont blir ett temanummer om Syrien. Tidningen kommer i brevlådan den 4 mars.

Situationen i Syrien måste betecknas som en av vår tids absolut värsta katastrofer. 100 000 människor har hittills mist livet och av en befolkning på 22 miljoner är sex miljoner på flykt inom eller utanför landet. Försörjningssystem, sjukvård och transporter har till stora delar kollapsat och läget inför den kommande vintern är värre än någonsin. FN räknar med att ca hälften av Syriens befolkning kommer att vara i behov av nödhjälp vid årets slut. P g a veto från Ryssland och Kina har FN:s säkerhetsråd hittills inte kunnats ena om kraftfulla åtgärder för att få slut på striderna. Men enorma humanitära insatser pågår av en rad FN-organ, däribland flyktingorganet UNHCR, världslivsmedelsprogrammet WFP och världshälsoprogrammet WHO. Vårt temanummer kommer belysa situationen i landet och de hjälpinsatser som görs men även lyfta fram enskilda människöden och kommentera de storpolitiska turerna.



Foto: UNHCR/S. Malikawi

Världshorisont är tänkt som ett redskap för att sprida kunskap om globala frågor och väcka människors engagemang. Beställ extra exemplar av Världshorisont och sprid ut dem bland familj, vänner, kollegor eller andra intresserade – e-posta varldshorisont@fn.se!



Var tredje flicka berövas sin barndom

I jul kan du hjälpa



Var tredje flicka i utvecklingsländer gifts bort som barn och cirka 140 miljoner unga kvinnor har utsatts för könsstympning. En diskriminering där flickor förlorar rätten till sina kroppar och berövas sin barndom. Tänd hoppet och förändra. Skänk 150 kronor till kampanjen *Flicka*. Som tack får du en julhälsning, signerad av FN-förbundets goodwillambassadör Carolina Klüft.

Sms:a JUL till 72 909 så skänker du direkt 150 kronor

Skänk en gåva i valfritt belopp via vår hemsida www.fn.se

Skänk via postgiro 90 00 79-5. Märk inbetalningen med JUL

FÖRETAG?

Bli företagsgivare och påverka för en bättre värld. Välj bland våra julgåvor för företag på www.fn.se.